

2009

ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ LIETUVOJE

Nacionalinis atsakingo verslo apdovanojimas 2008 ir gerosios praktikos pavyzdžiai

ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ LIETUVOJE

NACIONALINIS ATSAKINGO VERSLO APDOVANOJIMAS 2008 IR GEROSIOS PRAKTIKOS PAVYZDŽIAI

2009 metai

Leidiny s parengtas įgyvendinant projektą „Įmonių socialinės atsakomybės skatinimas Lietuvoje“, kurį įgyvendina Jungtinių Tautų vystymo programa Lietuvoje. Projektas finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis, pagal 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 1 prioritetą „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“.

Šiame leidinyje pateikiama nuomonė nebūtinai atspindi Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei Jungtinių Tautų vystymo programos nuostatas bei požiūrį.

Leidinį parengė žurnalistė, verslo apžvalgininkė **Jolanta Vaitiekūnienė**.

Įmonių socialinė atsakomybė (ĮSA) – tai tokia įmonių ir organizacijų politika bei praktika, kai ne tik laikomasi įstatymų, tarptautinių susitarimų ir sutartų elgsenos normų, bet ir į savo veiklos vidinius procesus ir išorinius santykius savanoriškai integruojami socialiniai, aplinkosaugos ir skaidraus verslo principai; kartu su visuomeniniais ir valstybinio sektoriaus partneriais dalyvaujama ieškant novatoriškų sprendimų sisteminiams socialinėms, aplinkosauginėms ir platesnėms ekonominės gerovės problemoms.

TURINYS

Nacionalinis atsakingo verslo apdovanojimas skatina naują požiūrį

7

Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo 2008 nugalėtojai

8

Verslo galimybės ir ekonomikos krizė – atsakomybė nesibaigia

9

Apdovanojimo 2008 nugalėtojai: gerosios praktikos pavyzdžiai

11

Įvairių ĮSA sričių pavyzdžiai

24

Išbandymas sunkmečiu: į klausimus atsako vertinimo komisijos nariai

25

*Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras
Rimantas Jonas Dagys*

Šio leidinio pagrindas – Nacionalinis atsakingo verslo apdovanojimas, kuriame buvo išrinktos didžiausių pažangą 2008-aisiais socialinės atsakomybės srityse padariusios bendrovės. Įvertintos pažangiausios įmonės, labiausiai prisidėjusios prie socialinės gerovės kūrimo ir neigiamo poveikio aplinkai mažinimo.

Šis kasmetis apdovanojimas jau turi trumpą istoriją – LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija, drauge su Jungtinių Tautų vystymo programa Lietuvoje apdovanojimą organizavo jau antrą kartą.

Socialiai atsakingų įmonių vadovai visuomenėje formuoja naują požiūrį į verslą ir verslumą, rinkodarą ir vadybą, o plėtodami socialiai atsakingą požiūrį į savo darbuotojus jie stengiasi sukurti socialiai palankią darbo aplinką.

Šiuo sunkiu ekonominiu laikotarpiu labai sudėtinga išlikti socialiai atsakinga bendrove, kuri rūpintųsi darbuotojų gerove, palankia darbo aplinka ir aplinkosauga, nes didžiąjai daliai įmonių, galbūt, šiuo metu tai nėra patys svarbiausi prioritetai. Tad labai svarbu, kad valstybė tokią iniciatyvą įvertintų, palaikytų ir skatintų.

1 NACIONALINIS ATSAKINGO VERSLO APDOVANOJIMAS SKATINA NAUJĄ POŽIŪRĮ

Pusšimtis paraiškų

Apdovanojimo vertos įmonės buvo renkamos trijose nominacijose „Metų darbovietė“, „Metų bendruomeniškiausia įmonė“, „Metų aplinkosaugos įmonė“. Už geriausius rezultatus visose socialinės atsakomybės srityse buvo skiriamas pagrindinis apdovanojimas „Socialiai atsakinga įmonė 2008“. Atskirose kategorijose varžėsi didelės Lietuvos įmonės, užsienio įmonės arba atstovybės, mažos ir vidutinės šalies įmonės.

Šiame leidinyje trumpai pristatoma konkurso nugalėtojų bei dalyvių geroji praktika, atsakingo verslo nauda pačioms įmonėms ir visuomenei.

Antrajame Nacionaliniame atsakingo verslo apdovanojime, kuriame buvo vertinama 2008 m. veikla, dalyvavo 22 įmonės, iš viso jos pateikė 50 paraiškų.

Nacionalinis atsakingo verslo apdovanojimas - tai pirmoji ir vienintelė tokio pobūdžio valstybės institucijų remiama iniciatyva Lietuvoje. Ja siekiama paskatinti įmones diegti socialinės atsakomybės (ISA) principus savo veikloje bei kelti socialiai atsakingos veiklos prestižą.

Nacionalinį atsakingo verslo apdovanojimą pristatė Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Jungtinių Tautų vystymo programa Lietuvoje, bendradarbiaudamos su Ūkio ir Aplinkos ministerijomis.

Vieningi kriterijai

Vertinimo komisijoje dirbo Nuolatinės įmonių socialinės atsakomybės plėtros koordinavimo komisijos nariai bei kiti gerai visuomenei žinomi asmenys, prisidėję prie įmonių socialinės atsakomybės plėtros Lietuvoje.

„Šiuo apdovanojimu skatiname bendroves ir toliau gerinti vadybą, taip pat ugdyti socialiai atsakingą požiūrį į savo darbuotojus, aplinką“, – sako vertinimo komisijos pirmininkas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės sekretorius Rimantas Kairėlis.

Vertintojai vadovavosi specialiai Nacionaliniam atsakingo verslo apdovanojimui parengtais vieningais kriterijais. Jie leido įvertinti, kaip socialinė atsakomybė atsispindi verslo praktikoje, kokia yra bendrovės atsakingo verslo strategija ir konkretūs veiksmai. Ekspertai atsižvelgė į tai, kiek socialinės atsakomybės praktika yra nuosekli, sąmoninga, tęstinė, ar tai nėra tik rinkodaros įrankis, rėmimas bei labdara. Aiškūs vertinimo kriterijai atskleidė, kaip įmonėse suprantama socialiai atsakinga veikla, ar ją planuojant bei įgyvendinant tariamasi su darbuotojais, bendruomene, nevyriausybinėmis organizacijomis, kitomis suinteresuotomis grupėmis. Komisija vadovavosi ne tik pačių pretendentų pateikta informacija, bet ir įvairių institucijų - profesinių sąjungų, valstybinės darbo inspekcijos ir kitų – turimais duomenimis.

2 NACIONALINIO ATSAKINGO VERSLO APDOVANOJIMO 2008 NUGALĖTOJAI

PAGRINDINIS APDOVANOJIMAS „SOCIALIAI ATSAKINGA ĮMONĖ 2008“:

- LIETUVOS DIDELIŲ ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „OMNITEL“**;
- UŽSIENIO ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BANKAS „SWEDBANK“**
- MAŽŲ IR VIDUTINIŲ ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „HNIT- BALTIC“**

NOMINACIJA „METŲ DARBOVIETĖ“

- LIETUVOS DIDELIŲ ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „OMNITEL“**
- UŽSIENIO ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „DANISCO SUGAR“**
(NAUJASIS PAVADINIMAS „NORDIC SUGAR“)
- MAŽŲ IR VIDUTINIŲ ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „ERP“**

NOMINACIJA „METŲ BENDRUOMENIŠKIAUSIA ĮMONĖ“

- LIETUVOS DIDELIŲ ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „TEO LT“**
- UŽSIENIO ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „PRICEWATERHOUSECOOPERS“**
- MAŽŲ IR VIDUTINIŲ ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „HNIT- BALTIC“**

NOMINACIJA „METŲ APLINKOSAUGOS ĮMONĖ“

- LIETUVOS DIDELIŲ ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „ACHEMA“**
- UŽSIENIO ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „TNT“**
- MAŽŲ IR VIDUTINIŲ ĮMONIŲ KATEGORIJOJE – **BENDROVĖ „ERP“**

3 | VERSLO GALIMYBĖS IR EKONOMIKOS KRIZĖ: ATSAKOMYBĖ NESIBAIGIA

Atrodytų, jog šiandieninėmis ekonomikos lėtėjimo sąlygomis pakankamai jaunai ir nelengvai kelią Lietuvoje besiskinančiai verslo socialinei atsakomybei kyla grėsmė. Juk didėjant mokesčių naštai, didėja ir šešėlinio verslo, nesuderinamo su socialine atsakomybe, pagunda. Tačiau tokią grėsmę galima įžvelgti tuomet, kai įmonių socialinė atsakomybė tapatinama tik su filantropija, duokle visuomenei ir valstybei, o ne verslo esme, gyvavimo prielaidomis, geru vardu.

Ne prabanga

Viena vertus, suvokimas, kaip socialinė atsakomybė gali būti naudinga pačiam verslui, Lietuvoje dar turi pereiti kelis raidos etapus. Kita vertus, nelengvi laikai yra geras metas, nors ir sunkiai, palengva, kurti sėkmės pagrindą: stiprinti darbuotojų pagarbą ir pasitikėjimą, klientų supratimą ir lojalumą, vartotojų solidarumą ir norą vartoti prekes ar paslaugas įmonių, kurioms rūpi visuomenės lūkesčiai. Daugelis ekspertų pabrėžia, kad socialinė atsakomybė yra ne prabanga, o būtinybė, ypač tapusi aktuali, kilus krizei: įmonės, kurios iš jos bandys kapanotis senais metodais, neturi ateities.

Atsakinga valstybė

Valstybė irgi turi būti atsakinga, teigia ne vienas verslininkas, kalbėdamas apie socialinės atsakomybės aktualijas Lietuvoje.

Socialinė atsakomybė dar vadinama organizacijos veiklos valdymo priemone, nauja socialinės partnerystės apraiška, todėl gali ir turi būti taikoma ne tik versle, bet ir bet kurioje organizacijoje. Valstybė gali rodyti pavyzdį, taupiai naudodama išteklius, motyvuodama valstybės aparate dirbančius tarnautojus atsakingai vykdyti jiems skirtas funkcijas, užtikrindama skaidrumą viešuosiuose pirkimuose ir priimant sprendimus, įtraukdama verslą į socialinių ir aplinkosauginių problemų sprendimą, kai toks sprendimas reikalauja to, ką verslas išmano geriausiai.

Valstybė taip pat gali kurti prielaidas, padedančias skatinti socialinį atsakingumą versle. Užsienio valstybių praktika rodo, kad labiausiai valstybė gali paskatinti socialinį atsakingumą per *viešuosius pirkimus* (plėtojant „žaliuosius“ pirkimus, kuriant ir taikant darniųjų viešųjų pirkimų kriterijus), per pamatuotas *mokestines lengvatas verslui* bei valstybės pensijų fondams taikomus *atsakingo investavimo kriterijus*.

Tobulėjimas, kuris nesibaigia

Nacionaliniu atsakingo verslo apdovanojimu valstybė pagerbia Lietuvos ir užsienio įmonių pažangą, įgyvendinant verslą darnoje su darbuotojais, aplinka ir visuomene. Nacionalinis atsakingo verslo apdovanojimas 2008 – pripažinimas, kad valstybei rūpi atsakingas verslas ir, kad toks verslas turi ateitį Lietuvoje.

Apdovanojimo sąlygos griežtos, todėl ir pretenduoti į apdovanojimą gali tik tos įmonės, kurios imasi realių, o ne deklaratyvių veiksmų, keičiančių verslą. Kurdamą apdovanojimą, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija įvertino beveik 80-ties Europos ir pasaulinių atsakingo verslo apdovanojimų patirtį ir nustatė kriterijus, kuriais vertinama įmonių pasiekta pažanga.

Kokios jos – atsakingos įmonės? Žinant socialinės atsakomybės esmę – tokios įmonės siekia tobulinti verslo procesus taip, kad jie būtų suderinami su darbuotojų ir bendruomenės interesais bei aplinkosauga. Akivaizdu, kad tobulų įmonių nėra. Socialinė atsakomybė - tai nuolatinis verslo tobulėjimo procesas. Todėl apdovanojimu siekiama įvertinti įmones už pažangą, kurią jos padarė per kalendorinius metus.

Daugiau už įstatymo raidę

Atsakinga įmone galima vadinti tokią bendrovę, kuri daro daugiau, nei iš jos reikalauja šalyje galiojantys įstatymai, kurie, nors ir nustato normas, bet, pavyzdžiui, vis tiek leidžia teršti aplinką. „Metų darbovietės“ nominacijoje buvo vertinamos darbo sąlygos, kaip derinami darbuotojo šeimyniniai ir profesiniai įsipareigojimai, taikomas lankstus darbo grafikas, įdarbinami neįgalieji ir kiti socialiai pažeidžiami asmenys bei kuriamos jiems pritaikytos darbo sąlygos; darbuotojai skatinami mokytis; įmonės vadovybė išklauso ir atsižvelgia į darbuotojų nuomonę priimdama svarbiausius sprendimus; imamasi veiksmų, mažinančių priekabiavimo dėl lyties ir psichologinio teroro (mobingo) riziką; užtikrinamos lygios galimybės; skaidriai mokamas darbo užmokestis ir reikalaujama iš partnerių taikyti tuos pačius principus. „Metų bendruomeniškausios įmonės“ nominacijoje buvo vertinama, kaip įmonė, priimdama verslo sprendimus, konsultuojasi su vietos bendruomene, visuomeninėmis organizacijomis; kaip kuriamos ilgalaikės partnerystės su visuomeninėmis organizacijomis, kuriomis siekiama spręsti socialines, aplinkosaugos problemas. „Metų aplinkosaugos įmonės“ nominacijoje buvo siekiama nustatyti, kaip naudojami energijos ir kiti ištekliai, ar išskelti ir įgyvendinami tikslai mažinti išteklių naudojimą ir kokie to rezultatai; ar diegiamos švarios ir aplinką tausojančios technologijos; atliekamas aplinkosauginis veiklos vertinimas; kaip konkrečiai mažinamas neigiamas poveikis aplinkai; ar naudojamas ekodizainas, novatoriškos aplinkai saugios prekės; kaip veikia aplinkosaugos valdymo programos ir kokie jų įgyvendinimo rezultatai.

4 | APDOVANOJIMO 2008 NUGALĖTOJAI: GEROSIOS PRAKTIKOS PAVYZDŽIAI

UAB „Omnitel“ – Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo 2008 „Metų darbovietė“, kategorijoje „Lietuvos didelė įmonė“. Bendrovė apdovanota už dialogą ir aukštus standartus darbo santykiuose bei sėkmingai įgyvendintą darbo sąlygų gerinimo planą.

Bendrovės „Omnitel“ darbuotojų skatinimo ir motyvavimo sistemą sudaro trys dalys: vadinamasis gerovės paketas, premijos bei priedai. Visiems darbuotojams taikomą gerovės paketą sudaro kelių rūšių draudimas, įmokos į pensijų fondus ar kitas asmenines sąskaitas, piniginė parama svarbiais šeimoms gyvenimo atvejais. Atsižvelgus į darbuotojų pasitabas buvo pagerintos papildomo savanoriško sveikatos draudimo sąlygos.

Darbuotojams skiriamos metinės premijos, kurių skaičiavimo būdas yra skaidrus bei visiems žinomas: premijos dydis priklauso nuo finansinių rodiklių ir to, kaip įvykdyti planuoti tikslai. Už gerus rezultatus skiriamos ketvirtinės, už geriausius projektus – vienkartinės premijos. „Omnitel“ darbuotojai skatinami naudotis tėvystės ir vaiko priežiūros atostogomis, jiems sudaromos sąlygos derinti darbą ir studijas.

REZULTATAS

„Omnitel“ 2008 m. antrus metus iš eilės laimėjo „Geidžiausiasio Lietuvos darbdavio“ konkursą.

Nepatinka? Taisykime

Bendrovėje kasmet atliekami darbuotojų nuomonės tyrimai, sudedamoji pastarųjų dalis – skundai bei pasiūlymai. Atsižvelgus į tyrimų rezultatus, numatomas bendrovės darbo aplinkos gerinimo planas bei išteklių jam įgyvendinti.

2008 m. buvo sudarytas ir įgyvendintas darbo santykių gerinimo planas, kurį parengė patys darbuotojai. Planą rengsioje grupėje dirbo 40 žmonių, atstovaujančių skirtingiems skyriams. Remiantis darbuotojų apklausos rezultatais, buvo išskirta dešimt taisytinių sričių ir numatyti konkretūs veiksmai, kaip jas derėtų ištaisyti.

NAUDA

Apklauso duomenimis, 85 procentai „Omnitel“ darbuotojų yra patenkinti savo darbu.

„Pyrago“ principas

Tam, kad į sprendimų priėmimą būtų įtraukta kuo daugiau darbuotojų, bendrovė kasmet organizuoja visuotinę konferenciją, o vadovų forumai rengiami kartą per ketvirtį. Skleisti informacijai, skatinti diskusijas, bendravimą, pasitelkiamas intranetas, kuriame pranešama apie įmonės naujienas, rengiami diskusijų forumai, kaupiamas idėjų bankas.

NAUDA

Skatinamas atvirumas, bendravimas ir, kita vertus, suteikiama galimybė išsaugoti anonimiškumą.

Tam, kad darbuotojai gerai bei aiškiai suprastų bendrovės tikslus, naudojamos žaismingos formos: konkursai, tradiciniai renginiai. Kartą per mėnesį, paskutinį ketvirtadienį, rengiama „Pyrago“ diena: tą dieną nevyksta jokie posėdžiai, o skirtingų padalinių vadovai ir pavaldiniai skatinami susitikti ir aptarti rūpimus dalykus neformaliai, draugiškoje aplinkoje.

„Omnitel“ darbuotojai skatinami gilinti savo žinias, kelti kvalifikaciją: 2008 m. mokymuose dalyvavo dauguma arba 78 procentai bendrovės darbuotojų, dvidešimt trims darbovietė iš dalies sumokėjo už magistrantūros studijas.

„Didžiausias „Omnitel“ turtas yra darbuotojai, jų kompetencija, žinios bei sugebėjimai. Todėl puoselėdama darbuotojų motyvaciją, skatindama savirealizaciją, padėdama kelti profesinę kvalifikaciją, „Omnitel“ pati auga, kaip bendrovė“, – teigia Socialinės atsakomybės ir paramos projektų vadovė Sandra Jomantaitė.

Nordic Sugar

Member of Nordzucker Group

AB „Danisco Sugar“ (naujasis pavadinimas „Nordic Sugar“) – Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo 2008 „Metų darbovietė“, kategorijoje „Užsienio įmonė ar atstovybė“. Bendrovė apdovanota už pavyzdinę reorganizaciją, kuri padėjo išsaugoti ne tik verslą, bet ir darbuotojų orumą, teises bei galimybes.

Fabrikus Panevėžyje ir Kėdainiuose valdanti cukraus gamybos įmonė darbuotojų interesais rūpinasi bendradarbiaudama su profesine sąjunga, kuri bendrovėje veikia nuo 1990 metų. Maistininkų profesinei sąjungai priklauso beveik pusė nuolatinių darbuotojų. Kolektyvinė sutartis pasirašoma nuo 1991-ųjų, šiose derybose darbdaviui atstovauja valdybos nariai, o darbuotojams – Maistininkų profesinės sąjungos komiteto nariai. Kolektyvinė sutartis sudaroma dvejįs metams, apie jos vykdymą šalių atstovai atsiskaito darbuotojų konferencijose kartą per metus. Sutartis numato, jog su profsąjungos atstovais yra nuolat keičiamasi informacija bendrovės ekonominiiais, socialiniais, darbo saugos klausimais.

Iš pirmų lūpų

Lietuvoje veikiančios įmonės darbuotojai yra delegavę savo išrinktą atstovą į „Danisco“ Europos darbuotojų tarybą, kuri posėdžiauja du kartus per metus. Tarybos paskirtis – informuoti ir konsultuoti darbuotojus apie pasikeitimus „Danisco“ kompanijoje, o vadovams ji padeda tiesiogiai išgirsti darbuotojų pageidavimus, nuotaikas bei pasiūlymus.

Pasak profesinių sąjungų atstovų, geros praktikos pavyzdžiu gali tarnauti Panevėžio cukraus fabriko restruktūrizavimo rezultatai, kai „Danisco“ vadovybė nusprendė nutraukti cukraus gamybą ir atleisti darbuotojus. Toks sprendimas nėra malonus nei vadovams, bei dirbantiesiems, tačiau valdybai pavyko suvaldyti situaciją, nekilo panikos, streikų. Žmonės nebuvo laikomi nežinioje: pirmieji apie gamybos nutraukimą buvo informuoti profsąjungos komiteto nariai, iš karto po jų, visuotiniame susirinkime - visi darbuotojai.

Atleisti oriai

Su kiekvienu atleidžiamu darbuotoju buvo kalbama asmeniškai, aiškinamasi, kokie jo pageidavimai, siekiai, galimybės. Visiems norintiems buvo pasiūlyti persikvalifikavimo kursai, papildomi mokymai, tam lėšų skyrė įmonė.

Bendradarbiaujant su darbo birža fabrike buvo įkurta laikinoji darbo birža, kurioje atleidžiami darbuotojai pirmieji sužinodavo apie mieste atsiradusias laisvas darbo vietas. Atleidžiamiesiems darbuotojams, be pagal Darbo kodeksą priklausančių išmokų, papildomai buvo sumokėtos 3 vidutinių atlyginimų dydžio išėtinės kompensacijos. Dar vienas žingsnis - įkurtas Labdaros ir paramos fondas, į kurį, susi-

darius sunkiai ekonominei būklei, dėl pašalpų gali kreiptis buvę darbuotojai. Jų prašymus svarsto šešių narių socialinė taryba, kurioje dirba trys profsąjungų ir trys administracijos atstovai.

REZULTATAS

Bendrovės duomenimis, apie 60 procentų atleistų darbuotojų susirado naujus darbus; dar apie 20 procentų atleistųjų yra senatvės pensininkai arba nedarbingi dėl sveikatos, turi neįgalumą.

Mokėsi kas ketvirtas

Bendrovėje veikia darbuotojų veiklos vertinimo sistema „Dialogas“: kiekvienų metų pabaigoje vadovas susitinka su pavaldiniu, abu turi galimybę išsakyti savo pastabas ar pageidavimus visais darbo klausimais. „Dialoge“ aptariamas ir darbuotojų tobulinimasis, profesinės kompetencijos didinimas. Asmeninių paraiškų pagrindu įmonėje sudaromas metinis darbuotojų kompetencijos tobulinimo planas. 2008-aisiais įvairiose mokymo programose dalyvavo 25 procentai darbuotojų. Visiems norintiems jau penkerius metus sudaroma galimybė mokytis anglų kalbos įmonėje organizuojamuose įvairaus lygio kursuose, už juos sumoka darbdaviai. Tokia pat tvarka galioja norintiems mokytis kompiuterinio raštingumo.

ERP

UAB „ERP“ – Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo 2008 „Metų darbovietė“, kategorijoje „Maža ir vidutinė Lietuvos įmonė“. Bendrovė apdovanota už sugebėjimą motyvuoti savo darbuotojus būti produktyviais, sveikais ir atvirais visuomenei.

Kompiuterių programavimu, konsultacijomis ir kita veikla užsiimanti bendrovė ERP 2008 m. patvirtino darbuotojų motyvavimo sistemą, kuri yra tiesiogiai susieta su pasiektais rezultatais. Darbuotojai įmonės interneto portale gali susipažinti su sistema ir patys savarankiškai susiskaičiuoti premijas. Darbo užmokesčio ir skatinimo sistemų skaidrumą įmonėje užtikrina vadinamoji atvira buhalterija: vidiniam naudojimui skirtame interneto portale galima susipažinti su apskaita ir rezultatais. Internete sukurta ir sistema, skirta teikti pasiūlymus bei skundus.

Biure ir namuose

Apklauso, kurių tikslas išsiaiškinti ar darbuotojai patenkinti savo darbu, įmonėje rengiamos du kartus per metus. Tam, kad darbuotojai būtų įtraukti į įmonės valdymą, gautų informaciją apie veiklos rodiklius, naujienas, galėtų tiesiogiai išsakyti savo nuomonę, organizuojami bendri susirinkimai bei vadinamosios „strategijos sesijos“.

2008 m. ERP įgyvendino apklausų rezultatus atspindinčią darbo santykių gerinimo programą, kurioje, be kita ko, atspindi atnaujinta skaidri darbuotojų motyvacijos ir premijų sistema. Programos prioritetai: darbuotojai skatinami sportuoti, nerūkyti (nerūkantiems skiriamos premijos), gyventi aktyviai bei sveikai.

Įmonė atsižvelgia į šeimas ar specialius poreikius turinčių darbuotojų lūkesčius: jiems sudaromos galimybės pasirinkti darbo valandas, susirgus vaikui ar dėl kitos priežasties – dirbti namuose. Bendrovėje dirbančiam neįgaliam darbuotojui 2008 m. buvo įrengta nuotolinė darbo vieta.

ERP savo darbuotojams suteikia papildomų socialinių garantijų: papildomą sveikatos draudimą, galimybę sportuoti sporto klubuose, įmonės komandose, kitų lengvatų. Nuo 2008 m. įsigaliojo tradicija: du kartus per savaitę darbuotojai įmonės sąskaita yra vaišinami vaisiais. Kiekviename biuro aukšte yra įrengtos pirmosios pagalbos vaistinės, kad prireikus, būtų patogu jomis pasinaudoti.

Skatina sveikuolius

ERP sudarė ir pradėjo įgyvendinti sveikatingumo programą, kurią, kaip gerąją praktiką, numato diegti ir savo antrinėse įmonėse. Pagal šią programą darbuotojams, kurie sportuoja ne rečiau, kaip du kartus per savaitę, yra mokami priedai.

Bendrovė specialiais priedais skatina ir nerūkančiuosius, o tiems, kas meta rūkyti, už žalingo įpročio atsikratymą skiriamos premijos. ERP ragina savo darbuotojus ir sudaro jiems sąlygas gyventi aktyviai: norinčius į darbą bei pas klientus vykti dviračiais aprūpina šiomis ekologiškais dviratėmis transporto priemonėmis.

REZULTATAI

78 procentai bendrovės darbuotojų nerūko. Įmonė turi penkias sporto komandas, tarp jų – grindų riedulio. Beje, ERP yra šios sporto šakos pradininkė Lietuvoje.

NAUDA

„Akivaizdi šios programos nauda yra ta, jog 2008 m. nepatyrėme jokių su darbo santykiais susijusių problemų“, – teigia ERP generalinis direktorius Markas Zbarskis.

TEO LT, AB – Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo 2008 „Metų bendruomeniškiausia įmonė“, kategorijoje „Lietuvos didelė įmonė“. Bendrovė apdovanota už strateginę požiūrį į socialinę partnerystę ir savanorystę, bei nuoseklų rūpestį labiausiai pažeidžiamais visuomenės nariais.

Visuomeniškumas, bendradarbiavimas su bendruomenėmis yra viena iš prioritetinių bendrovės TEO LT socialinės atsakomybės politikos sričių. Įmonė yra patvirtinusi Socialinės partnerystės strategiją, kurioje numatytos penkios pagrindinės tokio bendradarbiavimo kryptys: savanorystės skatinimas (šios srities tyrimai, parama realiai dirbančioms savanorių organizacijoms, savo darbuotojų įtraukimas į savanorystę), ateities lyderių ugdymas (moksleivių socialinių įgūdžių skatinimas, jaunų žmonių idėjų įgyvendinimas, studentų verslumo skatinimas bei kitos programos), socialinio bendravimo ir bendradarbiavimo skatinimas (miestų ir miestelių šventės, bendruomenių inicijuoti miniprojektai), sveikos gyvensenos propagavimas (bėgimo maratonai, žygiai slidėmis, dviračiais, kiti sporto renginiai), inovacijų bei novatoriškumo skatinimas (skaitmeninės atskirties mažinimas, žinių visuomenės kūrimas).

Laiko patikrinta partnerystė

TEO LT Socialinės atsakomybės projektų vadovė Jūratė Jakimavičienė pabrėžia, kad bendrovė renkasi tas visuomenines programas, kurios kuria ilgalaikę vertę, padeda spręsti visai visuomenei svarbias problemas, skatina ateities pažangą. Bendrovė su įvairiais socialiniais partneriais yra sudariusi daugiau, kaip 200 ilgalaikių bendradarbiavimo sutarčių.

KONKRETUS PAVYZDYS

Kartu su aukštosiomis mokyklomis bei kitais partneriais bendrovė įgyvendino rinkėjų sąmoningumą bei atsakingumą skatinančią internetinio balsavimo programą „Mano balsas“.

Įmonė paiso socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių interesų. Pavyzdžiui, atsižvelgdama į sudėtingą ekonomikos situaciją, TEO LT, AB privatiems klientams suteikė galimybę prasidėjus šaltajam sezonui atidėti dalį mokejimų už bendrovės paslaugas ir už jas sumokėti vėliau.

Nematau, bet galiu skaityti

Bendradarbiavimo su viešąja įstaiga „Brailio knygos“ rezultatas – lietuvių kalba išleista britų rašytojos J. K. Rowling knyga iš „Hario Poterio“ serijos, skirta akliems. Visame pasaulyje populiarus knygas apie berniuką-burtininką ir jo magišką pasaulį savo kalbomis Brailio raštu yra išleidę tik lietuviai ir danai.

Bendradarbiaudama su kurčiųjų draugija bendrovė joje įrengė vaizdo telefonų sistemą.

Pasak Jūratės Jakimavičienės, siekdama suteikti daugiau spalvų mažesnių miestelių kasdienybei ar jų šventėms, bendrovė pasitelkė TEOBUSĄ.

NAUDA

Viena vertus, tai yra tarsi judantis pramogų centras, kuriame rengiamos viktorinos, konkursai, kita vertus, TEOBUSAS yra klientų aptarnavimo skyrius ant ratų, kuriame galima išbandyti naujas technologijas.

Gyventi prasmingiau

Drauge su viešąja įstaiga „Savanorystės centras“ ir kitais partneriais TEO LT Vilniuje surengė tarptautinę konferenciją „Savanorystė Lietuvoje: iššūkiai ir perspektyvos“. Atsižvelgdama į visuomeninių organizacijų poreikius, bendrovė išleido šviečiamojo pobūdžio knygėlę „Savanorystė Lietuvoje: Kas? Kur? Kaip?“ Joje pateikiama glausta informacija, kurios gali prireikti norintiems tapti savanoriais ir juos priimančioms organizacijoms. Leidinyje pristatoma veikla, išspaudinti kontaktai organizacijų, centrų, pagalbos tarnybų, veikiančių ne tik didžiuosiuose, bet ir mažesniuose Lietuvos miestuose. Pavyzdžiui, Varėnoje savanorius priima visuomeninė organizacija „Ištieskime ranką vaikui“, o Vilkaviškyje – rajono viešoji biblioteka.

„Manau, kad daugelis žmonių Lietuvoje, taip pat ir tų, kurie darbuojasi versle, su savanoryste turi kur kas daugiau sąsajų, negu gali pasirodyti iš pradžių. Tai – iš kartos į kartą perduodamos moralinės vertybės, noras padėti kitam, mūsų priedermės kraštui, kuriame gyvename. Turime išmokti ir suprasti, kaip galime padėti savo šaliai, žmonėms bei perduoti pilietiškumo kapitalą ateities kartoms“, – teigia TEO LT generalinis direktorius Arūnas Šikšta.

Postas įpareigoja

2008 m. TEO LT bendradarbiavimo su įvairiomis organizacijomis plėtrai skyrė daugiau, kaip 1,4 mln. litų (parama TEO LT moterų krepšinio komandai į šią sumą neįskaičiuota).

TEO LT vidaus dokumentuose yra įtvirtinta nuostata, jog bendrovės vadovai, atsakingi darbuotojai turi skatinti bei plėtoti bendruomeniškumą asmeniniu pavyzdžiu.

UAB „PricewaterhouseCoopers“ (PwC) – Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo 2008 – „Metų bendruomeniškiausia įmonė“, kategorijoje „Užsienio įmonė arba atstovybė“. Bendrovė apdovanota už jaunosios kartos iniciatyvumo, veiklumo ir kūrybiškumo skatinimą.

„PricewaterhouseCoopers“ viešųjų reikalų koordinatė Renatos Gečienės teigimu, verslo konsultacijų įmonė stengiasi būti aktyvia bendruomenės nare, prisidėti prie visuomenės socialinės raidos ir gerovės augimo. Bendrovė neapsiriboja, teikdama labdarą bei paramą, bendradarbiaudama su nevyriausybinėmis organizacijomis (NVO); ji skatina savo darbuotojus dalyvauti socialinėje veikloje. Prieš pradėdama kiekvieną bendradarbiavimo programą, įmonė tariasi su NVO atstovais bei atsižvelgia į PwC darbuotojų pageidavimus įsitraukti į planuojamą veiklą. Rinkdamasi partnerius, PwC išsiaiškina, ar jie veikia atsakingai. 2008 m. įmonėje įkurtas JSA komitetas, kurio nariai yra visų PwC skyrių atstovai. Komiteto tikslas – kurti ir prižiūrėti JSA politiką įmonės viduje bei užtikrinti dialogą tarp įmonės darbuotojų ir NVO atstovų.

Mokydami mokosi

Bendradarbiaudami su „Jaunimo psichologinės pagalbos centru“, įmonės darbuotojai įsijungė į internetinio konsultavimo programą „Draugo laiškas“. Tęsdami bendradarbiavimą su jaunimo ekonominio švietimo organizacija „Lietuvos Junior Achievement“, PwC specialistai turi galimybę su moksleiviais pasidalinti savo asmenine bei verslo patirtimi.

NAUDA

Savanoriams lektoriams tai suteikia progą ne tik padėti moksleiviams suprasti ekonomikos dėsnius, bet ir tobulėti patiems – lavinti bendravimo ir dėstymo įgūdžius.

Patys darbuotojai ir jų draugai inicijavo projektą, „Big Brother, Big Sister“, skirtą 6-11 metų vaikams. Laisvu laiku ir už savo asmenines lėšas savanoriai mokė vaikus žaisti tenisą.

Asmeninis indėlis

PwC bendradarbiauja su nuolatiniiais bendruomeniniais partneriais, pavyzdžiui, teikia nemokamas audito paslaugas Almos Adamkienės paramos ir labdaros fondui, Valdovų rūmų paramos fondui, kitoms organizacijoms.

Bendras programos su laikinosios vaikų globos namais „Atsigręžk į vaikus“, Motinos ir vaikų pensionu, įmonė ruošia taip, kad kuo daugiau PwC darbuotojų galėtų asmeniškai prie jų prisidėti.

Pasaulio dalis

2008 m. PwC pasauliniu mastu minėjo įmonės dešimtmečio sukaktį. Šventinius renginius buvo nutarta pakeisti kampanija „The Power of 10“, per kurią šimtas dviejose valstybėse buvo renkamos asmeninės darbuotojų aukos Darfūro pabėgėlių mokymo programai Sudane. Visi verslo organizacijos darbuotojai, kartu sudėjus, mokyklų statybai, mokymo priemonių pirkimui paaukojo daugiau, kaip 4 milijonus JAV dolerių, vienuolika Vilniaus biuro darbuotojų tam skyrė 1400 litų.

Informacija apie PwC įmonių tinklo socialinę veiklą pateikiama metinėje ataskaitoje, kuri visiems besidomintiems prieinama internete www.pwc.com.

HNIT - BALTIC

UAB „HNIT - Baltic“ – Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo 2008 „Metų bendruomeniškiausia įmonė“, kategorijoje „Maža ir vidutinė Lietuvos įmonė“. Bendrovė apdovanota už verslo ir mokslo partnerystę, darną su aplinka ir pilietiškumo skatinimą.

„HNIT – Baltic“ dalyvauja tuose nevyriausybinių organizacijų, klientų, verslo partnerių projektuose, remia tas iniciatyvas, kurios yra orientuotos į aplinkosauginę veiklą. Kita prioritentinė sritis – geografinių informacinių sistemų (GIS), skaitmeninių žemėlapių populiarinimas visuomenėje.

Žemėlapis visiems atvejams

Viena pačios bendrovės inicijuotų ir įgyvendinamų bendruomeninių programų yra interneto svetainė www.maps.lt. Šią visiems prieinamą žemėlapių svetainę įmonė sukūrė, išlaiko ir plečia, diegia naujas technologijas, savo lėšomis. Įmonė atsižvelgia į svetainės lankytojų pasiūlymus bei pastabas, specialiai tam buvo sukurta „atsiliepimų“ skiltis. Naršytojams pageidaujant, svetainėje buvo įdiegta maršrutų planavimo sistema, „Apžvalgos žemėlapis“ funkcija, kiti patobulinimai.

NAUDA

Svetainės naudingumą patvirtina tai, jog vidutiniškai joje per dieną apsilanko 25.000 unikalių lankytojų.

Pranešk!

Svarbiausias 2008 m. bendruomeninis ir aplinkosaugos projektas vadinasi „Pranešk apie skriaudžiamą gamtą“. Jį bendrovė įgyvendino kartu su nevyriausybine organizacija „Baltijos aplinkos forumas“ (BAF). Aplinkosauginei organizacijai paskelbus kreipimąsi į visuomenę, kviečiantį pranešti apie užterštas Lietuvos upes, ežerus, „HNIT – Baltic“ savo iniciatyva pasiūlė programą išplėsti: registruoti ne tik užterštus vandens šaltinius, bet ir kitus nusikaltimus prieš gamtą: šiukšlynus miškuose, brakonieriamą, neteisėtai kertamus miškus, kiemus užgriozdintus surūdijusiais nebevažiuojančiais automobiliais. Tam svetainėje www.maps.lt bendrovė sukūrė specialių interaktyvų žemėlapi, kuriame naršytojai gali pažymėti užterštas vietas.

Svarbiausi šio projekto tikslai – atkreipti visuomenės dėmesį į žalą aplinkai, skatinti žmones nebūti abejingais, pranešti apie problemines vietas. Ši iniciatyva palengvina ir aplinkosaugos institucijų darbą, stiprina ryšius su bendruomenėmis.

NAUDA

Neabejingi piliečiai gali greitai ir paprastai pranešti apie nusikaltimus prieš gamtą, jiems nereikia ieškoti atsakingų pareigūnų telefonų, gaišti laiko. BAF operatyviai gauna tikslią informaciją, kurią apibendrina, susistemina ir perduoda atsakingoms aplinkosaugos institucijoms. Dar vienas sistemos privalumas, - apie nusikaltimą pranešęs žmogus, jei nurodo savo kontaktus, yra informuojamas, kaip problema yra sprendžiama.

Projektą planuojama plėsti: švarinimo talkų organizatoriai žemėlapyje galės pamatyti, kur susikauptė didžiausi šiukšlynai.

Iniciatyvą „Pranešk apie skriaudžiamą gamtą“ planuojama plėsti už Lietuvos ribų - ja susidomėjo estai, latviai, baltarusiai.

AB „Achema“ – Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo 2008 „Metų aplinkosaugos įmonė“, kategorijoje „Lietuvos didelė įmonė“. Bendrovė apdovanota už aplinkai draugišką naujas technologijas, pažangą mažinant gamybos poveikį aplinkai ir reikšmingą bendruomenės aplinkos tvarkymą.

„Mūsų dėmesys sutelktas į aplinkosaugą ir taršos mažinimą. Tai patvirtina gamybos augimo ir taršos mažėjimo grafikai, pirmasis – kyla į viršų, antrasis – nuolat leidžiasi žemyn“, – tvirtina „Achemos“ komunikacijos grupės vadovė Gintarė Vaiciekavičiūtė.

Stebi ir tikrina

„Achema“ yra Europos trąšų gamintojų asociacijos narė. Siekdama sumažinti poveikį aplinkai, bendrovė atsižvelgia į tai, kokius geriausiai priinamus gamybos būdus siūlo ši organizacija. Lietuvos įmonė taip pat atitinka Europos Sąjungos dokumentuose nurodytus geriausius priinamus gamybos būdus.

„Achema“ kiekvienais metais ruošia įtakos aplinkai mažinimo programą. Joje numatomi aplinkosaugos tikslai, užduotys, priemonės joms įgyvendinti, tikslų įgyvendinimo rodikliai, terminai bei atsakingi asmenys. Taikydama taršos prevencijos priemones, trąšų gamybos bendrovė nuolat vykdo taršos monitoringą bei kontrolę. Kas penkeri metai atliekamas poveikio orui įvertinimas. Bendrovės aplinkos apsaugos centro laboratorijoje vandens nuotekos tiriamos pagal 18 parametrų; stacionarių taršos šaltinių išmetami teršalai tiriami pagal 13 parametrų.

„Mūsų įmonės poveikis aplinkai neviršija nustatytų normatyvų nei darbo aplinkoje, nei už sanitarinės apsaugos zonos ribų“, – pabrėžia „Achemos“ generalinis direktorius Jonas Sirvydis.

Aplinkos užterštumą mažinančioms technologijoms bendrovė skiria daugiau, kaip 30 procentų investicijų.

Įmonės poveikio aplinkai įvertinimas yra viešas, informaciją apie tai bendrovė nuolat skelbia žiniasklaidoje. Su įmonės ekologine būkle, aplinkosaugos rodikliais, kitomis naujienomis visuomenė gali susipažinti bendrovės tinklalapyje www.achema.lt.

Mokslo ir verslo sąjunga

Diegdama naujas medžiagas bei technologijas, ieškodama ekologinių sprendimų, įmonė bendradarbiauja su Lietuvos ir užsienio mokslininkais. Pavyzdžiui, Žemės ūkio universiteto specialistai kasmet ištiria azotinių teršalų poveikį aplinkiniams pušynams, o Botanikos institutas kasmet atlieka

mokslinius grybų ir kerpių, kaip natūralių atmosferos taršos indikatorių, būklės tyrimus.

2008 m. „Achema“ su partneriais baigė įgyvendinti ilgiau nei dvejus metus trukusį projektą „Nitratinių trąšų tobulinimas ir naujų sukūrimas“. Mokslininkų ir verslininkų bendradarbiavimo rezultatas – naujos trąšos, kurių sudėtyje yra gamtinių mineralų, kitų aplinkai palankesnių produktų.

Nuo 2008 m. „Achema“ su užsienio partneriais įgyvendina dvi azoto suboksido emisijų mažinimo programas. Jų tikslas – iki 2013 m. šių dujų išlakas, kurios susidaro gaminant azoto rūgštį, sumažinti daugiau, kaip 80 procentų.

NAUDA

Aplinkosaugos veikslių naudą įmonė įvertina atlikdama taršos matavimus: suskaičiuojama vandens, oro tarša, tenkanti tonai produkcijos. Šie rodikliai kasmet mažėja, todėl mažėja ir mokesčiai už taršą, o sutaupytas lėšas galima investuoti į aplinkos apsaugą.

Šilumos perteklius - miestui

Jonavoje veikianti „Achema“ aktyviai bendradarbiauja su miesto savivaldybe, gerindamos Jonavos krašto infrastruktūrą. Kasmet bendruomenės reikmėms įmonė skiria apie 4 mln. Lt. Pavyzdžiui, 2008 m. įmonė Jonavos autobusų parkui padovanojo naują ekonomišką autobusą. Bendrovė savo lėšomis miesto gyventojams įrengė dviračių takus prie Jonavos Varnutės tvenkinių.

2008 m. „Achema“ ir miesto savivaldybė sudarė sutartį, pagal kurią įmonėje susidaręs šilumos energijos perteklius bus tiekiamas „Jonavos šilumos tinklų“ vartotojams, centralizuotam aprūpinimui. Tam, kad būtų įgyvendintas šis sumanymas, reikia nutiesti naują trasą, rekonstruoti įrenginius.

NAUDA

Įmonėje energijos išteklių bus naudojami racionaliai; miestui tiekiamas šilumos energija kainuos 5-10 procentų pigiau, nei ta, kuri pagaminama šilumos tinklų katilinėse.

Rūšiuoji - laimi

„Achema“ aktyviai dalyvauja aplinkosauginiame judėjime „Žalioji karta“. Moksleiviams ir jaunimui skirta švietėjiška iniciatyva jungia verslo įmones, visuomenines organizacijas,

mokyklas. Jos tikslas – kartu rūpintis supančia aplinka, žadinti visuomenės sąmoningumą. 2008 m. „Achemos“ iniciatyva Lietuvoje surengtas moksleivių „Žaliojo kamuolio“ krepšinio turnyras, kurio organizatoriai skatino jaunimą ne tik sportuoti, bet ir rinkti bei rūšiuoti atliekas. Turnyre nugalėjęsiai Rokiškio rajono Juodupės mokyklai įmonė įrengė naują šiuolaikišką krepšinio aikštelę, pagamintą iš perdirbtų padangų.

UAB „TNT Lietuva“ – Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo 2008 „Metų aplinkosaugos įmonė“, kategorijoje „Užsienio įmonė ar atstovybė“. Bendrovė apdovanota už nuoseklų verslo poveikio aplinkai mažinimą ir pažangią aplinkosaugos programą.

TNT yra transporto kompanija, todėl didžiausias įmonės poveikis aplinkai yra transporto priemonių išskiriamas anglies dvideginis. Visi tarptautinės kompanijos padaliniai skelbia siekį „pirmauti tarp kitų pervežimo paslaugas teikiančių įmonių aplinkosaugoje ir skatinti konstruktyvų požiūrį į aplinkos apsaugą“.

Įgyvendindama patvirtintą Aplinkosaugos programą, „TNT Lietuva“ nenaudoja senesnių nei trejų metų automobilių. Pagal abipusį susitarimą, įmonės verslo partneriai naudoja ne senesnius nei penkerių metų automobilius. Įmonė yra suplanavusi „žaliojo vairavimo“ mokymus savo vairuotojams, kurie padėtų formuoti ekologiško vairavimo įpročius.

Tam, kad darbuotojams reikėtų rečiau kristi į komandiruotes, bendrovėje įrengtas vaizdo konferencijų kambarys, kuris suteikia galimybę kolegoms, esantiems skirtingose šalyse, posėdžiauti neišvykstant iš savo biurų ir nesinaudojant labiausiai aplinką teršiančia transporto priemone - lėktuvais.

Draugiški aplinkai

Nuo 2008 m. „TNT Lietuva“ perka ir naudoja tik iš perdirbtos makulatūros pagamintą, chloru nebalintą popierių. O dokumentų ir smulkių siuntų pakavimui įmonė pradėjo naudoti pakuotes, pagamintas iš perdirbto pluošto.

Nuo 2008-ųjų įmonės biure ir sandėliuose naudojamos tik energiją tausojančios elektros lemputės, kurios gali būti perdirbamos.

2008 m. bendrovė organizavo metinį susirinkimą „TNT. Misija: žemė“, kuriame buvo aptariami aplinkosaugos klausimai. Susirinkime dalyvavo, savo idėjas, kaip prisidėti prie gamtos tausojimo, galėjo siūlyti darbuotojai ir verslo partneriai. 2008-2009 m. Aplinkosaugos programoje įmonė numatė konkrečius tikslus: 5 procentais sumažinti elektros energijos vartojimą ir biuro popieriaus naudojimą, automobilių išskiriamą anglies dvideginį sumažinti 6 procentais. Aplinkosaugos programoje numatyti rodikliai suskaičiuojami kiekvieną ketvirtį ir palyginami su ankstesniais rezultatais.

NAUDA

2008 m. lyginant su 2007-aisiais, įmonei pavyko sutaupyti 20 procentų elektros energijos.

Įmonė buvo užsibrėžusi mažiausiai pusę sunaudoto popieriaus pridurti į makulatūrą, o pridavė beveik visą – 96 procentus.

NAUDA

Tam, kad vaizdžiai įsivaizduotų gamtai teikiamą naudą, bendrovė suskaičiavo, kad, pridudama makulatūrą, 2008 m. išsaugojo 47 medžius.

Draugiški kaimynai

„TNT Lietuva“ atliko vadinamąją bendruomenės, kurioje veikia, apklausą, angliškai – „Community Survey“. Kaimynystėje veikiančios įmonės buvo apklaustos, kaip vertina bendrovę, ar ją identifikuoja, kaip aplinkai atidų kaimyną, kaip vertina transporto įmonės pastangas mažinti taršą, atliekas, pasirengimą aplinkosauginiams incidentams.

„TNT Lietuva“ įgyvendina korporacijos „žaliąją“ iniciatyvą. Vienas iš jos tikslų – ugdyti atsakingą darbuotojų požiūrį į aplinką, skatinti aplinkosaugos ir energijos taupymo įpročius kasdieniame gyvenime. Pavyzdžiui, įmonėje surenkami ir utilizavimui atiduodami nebenaudojami mobilieji telefonai. Už kiekvieną telefoną gauti 5 eurai pervedami į Jungtinių Tautų Pasaulio maisto programos akcijos „Žygis per pasaulį“ fondą. Tam pačiam tikslui darbuotojai rinko lėšas biure – sutartą dieną prekiauo patį keptais pyragais, rankdarbiais, metė monetas į aukų dėžutes už kavą, arbatą, vandenį.

NAUDA

Aktyvus dalyvavimas įvairiose iniciatyvose patvirtina, kad įmonės darbuotojai yra atsakingi visuomenės nariai.

Informacija apie pažangią gamtos apsaugos srityje įmonės darbuotojams kiekvieno ketvirčio pabaigoje išsiuntinėjama elektroniniu paštu. Nuo 2008 m. vidinis įmonės laikraštis „Oranžinis ekspresas“ nebespausdinamas ant popieriaus, o platinamas elektroniniu būdu.

ERP

UAB „ERP“ – Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo 2008 „Aplinkosaugos įmonė“, kategorijoje „Maža ir vidutinė Lietuvos įmonė“. Bendrovė apdovanota už aplinkosaugos vadybos pažangą paslaugų sektoriuje, „žaliųjų“ pirkimų diegimą versle ir pasaulinio lygio aplinkos poveikio ataskaitą.

Didžioji dalis konsultacijų bendrovės ERP paslaugų yra teikiama elektroninėje erdvėje, todėl nekyla pakuočių perdirbimo bei kitokių su aplinkosauga susijusių problemų. Tačiau ERP imasi priemonių, kad sumažintų įmonės neigiamą įtaką aplinkai. 2008 m. bendrovė įdiegė aplinkosaugos vadybos programą, kurioje numatyta mažinti energijos ir gamtinių išteklių naudojimą, mažinti atliekų kiekį ir jas perdirbti. Ataskaita apie tai, kaip įgyvendinama programa, kolektyvui pristatoma bent kartą per ketvirtį.

Bendrovėje įgyvendinta „žaliųjų“ pirkimų sistema, reikalaujanti atsižvelgti į perkamų gaminių, kanceliarinių prekių ekologiškumą. Dokumentams spausdinti stengiamasi pirkti perdirbtą popierių, iš perdirbtų žaliavų pagamintas higienos prekes, perdirbtus spausdintuvų elektrostatinis miltelius. Įmonės socialinės atsakomybės ataskaita atspausdinta ant popieriaus, kuriam balinti nebuvo naudojamas chloras.

Įmonės aplinkos poveikio ataskaita skelbiama tinklalapyje www.erp.eu. Sukurtas specialus elektroninis adresas, kuriuo darbuotojai gali siųsti savo pasiūlymus, pastabas, pageidavimus.

ERP aplinkosaugos klausimais tariasi su verslo partneriais, tokių diskusijų rezultatai aiškiai matomi įmonės veikloje.

KONKRETŪS PAVYZDŽIAI:

darbuotojams tarnybiniam naudojimui nupirkti dviračiai, kurie neteršia gamtos ir padeda išvengti spūsčių

Kartu su verslo partneriais bei kaimynais ERP rengia Neries krantinės, kurioje įsikūręs įmonės biuras, valymo talkas.

Vienas iš strateginių įmonės tikslų aplinkosaugos srityje yra mokyti savo darbuotojus mažinti kasdienės veiklos neigiamą poveikį aplinkai.

„Galima pakabinti didžiulius plakatus, raginančius tausoti gamtą, bet viską lemia patys žmonės“, - įsitikinęs bendrovės ERP generalinis direktorius Markas Zbarskis.

UAB „Omnitel“ - Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo „Socialiai atsakinga įmonė 2008“, kategorijoje „Lietuvos didelė įmonė“. Bendrovė apdovanota už aiškią ir kryptingą 2008 metų socialinės atsakomybės strategiją, partnerysčių plėtrą ir skaidrumo versle skatinimą. Pagrindinį prizą vertinimo komisija „Omnitel“ skyrė tikėdamasi, kad šios įmonės socialinė atsakomybė per ekonominį sunkmetį tik stiprės išvien su klientais ir visuomene.

„Omnitel“ socialinės atsakomybės politika numato, jog bendrovė prisideda prie visuomenės socialinės politikos gerinimo apskritai, o dvi iš pasirinktų konkrečių veiklos sričių yra skaitmeninės atskirties mažinimas ir žinių visuomenės kūrimas (aljansas „Langas į ateitį“, Žinių ekonomikos forumas, kitos iniciatyvos). Anksčiau daugiausia dėmesio skyrusi technologijų plėtrai, 2008 m. bendrovė iš esmės peržiūrėjo savo socialinę strategiją ir paskelbė pereinanti į naują, socialinių inovacijų etapą: visuomenės vertybių, mąstymo pokyčių, kūrybiškumo skatinimo.

Nuoseklus bendradarbiavimas

„Omnitel“ partneriai daugiausia yra nevyriausybinių organizacijų, asociacijų. Bendradarbiaudama su vietos bendruomenėmis, remdama jų programas bei renginius, įmonė padeda spręsti toms bendruomenėms svarbius konkrečius klausimus.

„Mes plėtojame ne filantropijos, o partnerystės tradicijas. Tai reiškia, jog nesame pasyvūs rėmėjai, o aktyviai dalyvaujame visuomeninėje veikloje“, - pabrėžia Socialinės atsakomybės ir paramos projektų vadovė Sandra Jomantaitė.

NAUDA VISUOMENEI

Beveik 90 procentų lėšų, skirtų socialinei veiklai, tenka ilgalaikėms partnerystės programoms.

Šventė – dovanoti garsus

Vieną jų, ilgalaikę iniciatyvą „Augink atsakingai“, bendrovė įgyvendina su visuomenine organizacija „Gelbėkit vaikus“. Programa kovoja su Lietuvos šeimose dažnai taikomomis fizinėmis bausmėmis, stabdančiomis vaiko raidą, asmenybės vystymąsi, kūrybiškumą. 2008 m. pavasarį atlikto tyrimo duomenimis, vaikai mušami beveik kas antroje arba 48 procentuose Lietuvos šeimų. Programos tikslas – per trejus metus per pusę sumažinti fizinių bausmių taikymą, smurto prieš vaikus toleravimą visuomenėje. Programa apima tyrimus, informacinę kampaniją, kursus ir seminarus peda-

gogams bei tėvams, nacionalinio pagalbos tinklo šeimoms sukūrimą.

2008 m. „Omnitel“ tęsė partnerystę su konkurso „Padovanok Lietuvai viziją“ organizatoriais, bendrovė iniciavo naują konkurso temą – apie naujos atsakingos kartos ugdymo svarbą.

Kartu su jaunimo ekonominio švietimo organizacija „Lietuvos Junior Achievement“ bendrovė surengė antrąjį „Omnitel“ verslo čempionatą. Ekonomikos ir verslo žinių čempionate rungėsi 363 moksleivių bei studentų komandos.

Pasak Sandros Jomantaitės, rinkdamasi įgyvendinamas programas, „Omnitel“ remiasi suinteresuotų grupių apklausomis. 2008 m. rudenį apklaususi savo verslo klientus, bendrovė įsitikino, kad 99 procentai pritaria tam, jog vietoje tradicinio Kalėdinio renginio būtų paremti kurtieji vaikai. Taip 600 000 litų, kuriuos būtų kainavusi šventė, atiteko dvidešimties klausos negalių turinčių vaikų operacijoms ir šimto vaikų reabilitacijai.

Liausių neperka

Laikydamosi skaidrumo principo, „Omnitel“ 2007 m. visiškai atsisakė užsakomųjų straipsnių žiniasklaidoje. Po metų bendrovės iniciatyva buvo atliktas užsakomųjų straipsnių vertinimo ir atpažįstamumo tyrimas.

NAUDA

Rezultatai patvirtino, kad bendrovės sprendimas buvo ne tik teisingas, bet ir efektyvus. Apklausa parodė, jog užsakomuosius straipsnius skaitytojai vertina neigiamai, jais nepasitiki.

„Omnitel“ paragino ir kitus rinkos dalyvius nenaudoti užsakomųjų publikacijų, komunikacijos politiką įgyvendinti skaidriai bei etiškai, ir taip kartu didinti pasitikėjimą visais mobiliojo ryšio tiekėjais.

Swedbank

AB „Swedbank“ – Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo „Socialiai atsakinga įmonė 2008“, kategorijoje „Užsienio įmonė ar atstovybė“. Bankas apdovanotas už nuoseklią pažangą visose atsakomybės srityse ir drąsą novatoriškai skatinti aplinkosaugą, dialogą ir partnerystę.

Visa tarptautinė „Swedbank“ grupė vadovaujasi 2008 m. patvirtinta aplinkosaugos politika. „Swedbank“ kuria ir savo klientams siūlo specifinius, su aplinkosauga susijusius produktus, socialiai atsakingus fondus, aplinkosauginės paskolas.

Važiuk tausodamas

2008 m. antrinė „Swedbank“ įmonė „Hansa lizingas“ pirmoji Baltijos šalyse pradėjo taikyti lengvatines išperkamosios nuomos sąlygas ekologiškesniems automobiliams. Tokių automobilių populiarinimui buvo sukurtas specialus interneto portalas. Tam pačiam tikslui skirtas ir leidinys „Ekologiškesnio automobilio gidas“, patarimų lankstinukas apie mažiau gamtą teršiantį vairavimą. Vienas įmonės tikslų – keisti visuomenės nuostatą, jog ekologiški yra tik brangūs automobiliai.

Dar viena aplinkosauginė banko antrinės įmonės iniciatyva, įgyvendinama kartu su Lietuvos spaudos fotografų klubu – fotokonkursas „Po manęs nors ir tvanas?“ Nuotraukos, atspindinčios gamtai daromą žalą, skelbiamos interneto svetainėje, kurioje lankytojai gali rinkti labiausiai patinkančias fotografijas, išreikšti savo mintis apie ekologiją.

NAUDA

Žmonės skatinami susimąstyti apie gamtos saugojimą.

Įmonė finansuoja energijos iš atsinaujinančių šaltinių ir švaresnių degalų projektus. Per trejus metus „Hansa lizingas“ Lietuvoje finansavo 40 vėjo jėginių, 2008 m. – kol kas vienintelę Lietuvoje ekologiškiausių degalų – suslėgtų gamtinių dujų – degalinę.

NAUDA

Suskaičiuota, kad tokiomis dujomis varomas miesto autobusas per dešimt metų į aplinką išmeta ne daugiau, nei toną anglies dvideginio, o dyzelinu varomas autobusas – šešis kartus daugiau.

Geidžiamas darbdavys

2008 m. „Swedbank“ (buvęs „Hansabankas“), dienraščio „Verslo žinios“, viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų įmonės „TNS Gallup“ ir karjeros portalo „cv.lt“ organizuojuose rinkimuose pelnė Geidžiamiausio darbdavio vardą. Apklausoje dalyvavę respondentai geriausiai įvertino banko teikiamas socialines garantijas, įmonės finansinę sėkmę ir patrauklų atlyginimą. 2008 m. įsigaliojusioje kolektyvinėje darbo su-

tartyje numatyti įvairūs papildomi priedai. Darbo taryba su darbdaviu susitarė dėl papildomų mokamų atostogų, kurios priklauso nuo darbo stažo. Tarkim, dirbusieji banke penkerius metus gauna penkias papildomas dienas mokamų atostogų. Mokamų laisvadienių darbuotojai išleidžiami jų pačių arba vaikų mokslų baigimo proga, rugsėjo 1-ąją – visi darbuotojai, auginantys pirmų-ketvirtų klasių pradinukus.

Renkasi patys

„Swedbank“ darbuotojams skiriami piniginiai priedai situokus, gimus vaikui, kitais svarbiais šeimos gyvenimo atvejais. Daliai banko darbuotojų yra skiriama pinigų suma dalykiniams drabužiams nusipirkti.

Nuo 2008 m. į „Swedbank“ darbuotojų skatinimo sistemą įrašyti du nauji priedai: sveikatos draudimas bei taupymo produktai: kiekvienas darbuotojas gali pasirinkti, kuris priedas jam yra svarbesnis. Priedai skiriami, atsižvelgus į darbo stažą bei pareigas.

NAUDA

Skatinami lojalūs darbuotojai, didėja darbuotojų patrauklumas esamiems ir būsimiems darbuotojams.

Pritaikė neregiamas

„Swedbank“ Vilniuje, Kaune bei Panevėžyje yra įrengęs bankomatus, pritaikytus regėjimo negalią turintiems žmonėms, tokiems klientams suteikiamos specialios debetinės kortelės. Banko darbuotojai mokėsi, kaip aptarnauti negalią turinčius žmones.

Pasak Rinkodaros ir ryšių su visuomene departamento projektų vadovės Mildos Kuliešiūtės, bankas teikia pirmenybę partnerystės programoms, skatinančioms šalies socialinio gyvenimo pažangą.

Vėjo, vėjo!

„Swedbank“ dalyvauja naujame nacionaliniame projekte „Tūkstantmečio odisėja. Vienas vardas – Lietuva!“. 120 Lietuvos buriuotojų, keliaudami aplink pasaulį, lanko lietuvių bendruomenes penkiuose žemynuose, devyniolikoje šalių.

„Mes tikime idėja ir norime prisidėti prie jos įgyvendinimo: sujungti po pasaulį išsibarsčiusius tautiečius, garsinti Lietuvos tūkstantmetį, stiprinti pilietiškumą ir gerinti Lietuvos įvaizdį“, - pabrėžia Milda Kuliešiūtė.

HNIT - BALTIC

UAB „HNIT-Baltic“ – Nacionalinio socialiai atsakingo verslo apdovanojimo „Socialiai atsakinga įmonė 2008“, kategorijoje „Maža ir vidutinė įmonė“. Bendrovė apdovanota už kryptingą bendradarbiavimą su mokslu, visuomene ir darbuotojais, ir už tai, kad verslui rūpi kaip mes gyvename šiandien ir gyvensime rytoj.

Bendrovė kuria bei diegia geografines informacines sistemas (GIS).

„Mūsų įmonės veikla dėkinga tuo, kad sudarydami triukšmo žemėlapius, rengdami optimalius transporto maršrutus, kurdami bei pritaikydami kitas sistemas, galime ne tik spręsti klientų keliamas užduotis, bet ir prisidėti prie neigiamos įtakos aplinkai mažinimo“, - pabrėžia „HNIT-Baltic“ rinkodaros vadovė Jolanta Masionienė.

Investuoja į ateitį

Įmonė bendradarbiauja su mokymo įstaigomis, studentų bendruomene, nevyriausybinėmis organizacijomis, Lietuvos kartografo draugija bei Matininkų asociacija. Bendradarbiavimo sutartis „HNIT-Baltic“ yra sudariusi su keturiais Lietuvos ir vienu JAV universitetu, keturiomis Lietuvos kolegijomis. Mokymo įstaigoms bendrovė suteikia pačios sukurtą arba atstovaujамų kompanijų programinę įrangą, yra įrengusi mokymo laboratorijas. Įmonės specialistai konsultuoja vadovėlių, įvairių mokomųjų priemonių leidėjus.

NAUDA

Verslas padeda ruošti kvalifikuotus specialistus.

Profesinė bendruomenė

„HNIT-Baltic“ veiklos planuose numatyta propaguoti geografinės, erdvinės informacijos ir analizės svarbą visuomenėje, skatinti literatūros, susijusios su GIS, žemėlapiais, rengimą bei leidybą. Bendrovė Lietuvoje nuosekliai populiariai profesinę šventę – Tarptautinę geografinių informacinių sistemų dieną (GIS dieną), padeda suinteresuotoms organizacijoms, mokymo įstaigoms organizuoti GIS dienos renginius. Vilniaus šv. Kristoforo mokykloje bendrovė rengia įdomiosios geografijos pamokas, kuriose moksleiviams pristatomos GIS galimybės, specialybės, kurių galima mokytis Lietuvos mokymo įstaigose. Bendrovė yra pagrindinė Tarptautinio vaikų žemėlapių konkurso ir laureatų darbų parodos „Daug šalių. Vienas pasaulis“ rėmėja Lietuvoje.

Visiems po lygiai

Bendrovė „HNIT-Baltic“ visiems darbuotojams suteikia galimybę sportuoti pasirinktame sporto klube, individualiai pasirenkant sporto šaką. Visiems darbuotojams skiriama vienoda, kasmet įmonės valdybos patvirtinta pinigų suma sporto ar sveikatingumo paslaugoms įsigyti.

Darbo sutartyse numatyta kvalifikacijos kėlimo galimybė: kiekvienas darbuotojas bent kartą per metus gali tobulintis pasirinktuose mokymuose ar kursuose.

Bendrovėje galioja lanksti darbo laiko sistema: darbuotojai gali pasirinkti jiems labiausiai tinkantį darbo laiką iš trijų variantų: nuo 07.30 iki 16.30 val., nuo 08.00 iki 17.00 val. arba nuo 09.00 iki 18.00 val..

„Mūsų darbovietėje nėra garsių šūkių, bet žmonėms sudaromos palankios darbo sąlygos, galimybė sportuoti, kelti kvalifikaciją, rinktis patogų darbo laiką“, - vardija Jolanta Masionienė.

NAUDA

29 procentai darbuotojų įmonėje dirba ilgiau nei dešimt metų. 30 procentų darbuotojų turi bakalauro, o 70 procentų – magistro arba mokslų daktaro kvalifikacinius laipsnius.

5 ĮVAIRIŲ ĮSA SRIČIŲ PAVYZDŽIAI

Rinkos, klientai

- SEB bankas savo bankomatus stengiasi įrengti tokiaame aukštyje, kad jais galėtų naudotis judėjimo negalią turintys klientai invalidų vežimėliuose.

Darbo vietos, darbuotojai

- Tam, kad bendrovės darbuotojai galėtų geriau derinti darbą ir šeimos poreikius, TEO LT, AB suteikia galimybę pasirinkti labiausiai tinkantį darbo laiką. Pradėti darbo dieną leidžiama nuo 7 iki 11 valandos, atitinkamai pabaigti darbą – nuo 16 iki 20 valandos. Taip darbuotojai spėja išleisti vaikus į darželius ar mokyklas, turi laiko juos pasiimti.
- Įgyvendinus mobilios darbo vietos projektą, daugiau kaip 400 bendrovės TEO LT klientus aptarnaujančių darbuotojų gali dirbti lanksčiau: prie įmonės vidaus sistemų jie gali prisijungti nešiojamaisiais kompiuteriais ir interneto ryšiu, todėl nereikia vykti į biurą.

NAUDA

Darbas tapo ne tik patogesnis, bet ir efektyvesnis.

- UAB „Philip Morris Lietuva“ fabrike veikia nemokamas Savarankiško mokymosi centras, kuriame yra knygų biblioteka, audio bei vaizdo kasečių fondas, penkios kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga.
- Kompanijoje „Mars Inc.“, kuriai priklauso UAB „Mars Lietuva“, veikia nepriklausoma, jokiam padaliniui nepavaldi ombudsmeno (įgaliotinio arba kontrolieriaus) tarnyba, į kurią visiškai konfidencialiai gali kreiptis kiekvienas darbuotojas. Visos išlaidos (telefono skambučiai, vertėjo paslaugos) apmokamos iš atskiro ombudsmeno tarnybos biudžeto.
- Rugsėjo 1-ąją visiems UAB „PricewaterhouseCoopers“ darbuotojams, turintiems mokyklinio amžiaus vaikų, suteikiamas laisvadienis.

Partnerystė su bendruomenėmis

- AB „Lietuvos draudimas“ aštuntus metus tęsia programą „Saugūs vaikai“. Pirmąją rugsėjo savaitę įvairiose savivaldybėse specialiais ženklais pažymimos perėjios prie mokyklų, apdraudžiami per jas einantys vaikai. Pradėjus vasaros atostogoms, draudikai internete rengia eismo saugumo konkursą, kuriame moksleiviai gali laimėti populiarus atlikėjo koncertą savo mokykloje.
- Gyvybės draudimo ir pensijų bendrovė „Aviva Lietuva“ įgyvendina tęstinę iniciatyvą, į kurias įtraukia darbuo-

tojus, finansų konsultantus, verslo partnerius, klientus, vietos bendruomenes. 2008 m. spalį bendrovė paskelbė „Žaliojo kaspino“ mėnesiu. Įmonės biuruose trylikoje Lietuvos miestų vyko susitikimai, kuriuose Nacionalinio transplantacijos biuro darbuotojai kalbėjo apie organų donorystę, o donorų korteles užpildė 165 žmonės.

Aplinkosauga

- Bendrovė TEO LT savo transporto parką papildė nauja ekologiška transporto rūšimi – tarnybiniais dviračiais. Tam, kad naudotis dviračiais darbuotojams būtų patogiu, TEO LT pastatuose įrengti dušai ir kita reikiama infrastruktūra.

NAUDA

Populiarinamas aktyvus gyvenimo būdas, taupomi pinigai.

- TEO LT, AB įgyvendina išteklių taupymo programą „Tausok ir keiskis“. Ji, pagal metų laikus, susikirstyta į tris etapus: pavasaris skirtas popieriaus ir vandens taupymui, vasara – atliekų rūšiavimui ir transportui, ruduo – elektros ir energijos taupymui. Šios programos tikslas – kad kiekvienas darbuotojas (ir jų šeimų nariai) per metus įgytų bent vieną naują aplinką saugantį įprotį.
- Bendrovė „SEB lizingas“ visiems dokumentams spausdinti pradėjo naudoti tik perdirbtą popierių; įmonė visiškai atsisakė vienkartinį plastikinių puodelių pirkimo.
- UAB „Straujos prekybos sistemos“, importuojanti elektroniką iš Taivaniai ir kitų Pietryčių Azijos šalių, išsikėlė uždavinį sukurti tokią sistemą, kurį leistų įrangą atsivežti ne labiau aplinką teršiančiais lėktuvais, o plukdyti laivais. Ši transporto rūšis mažiau teršia gamtą ir yra pigesnė, tačiau gabenimas trunka ilgiau. Pagrindinės kliūtys: reikia iš anksto tiksliai numatyti klientų poreikius, rasti papildomą kreditavimą, nes ilgiau transportuojant įšaldomos apyvartinės lėšos.
- AB „Lietuvos draudimas“ kartu su Vilniaus universitetu įkūrė Jaunimo aplinkosaugos iniciatyvų fondą. Jis remia studentų ir doktorantų tyrimus apie klimato kaitą, kasmet įvertins geriausias idėjas ir paskatins jų autorius.
- Nuo 2008 m. bendrovės „PricewaterhouseCoopers“ darbuotojų siunčiamuose elektroniniuose laiškuose įrašytas raginimas taupyti popierių ir nespausdinti raštų, jei nėra būtina.

NAUDA

Suskaičiuota, kad, įrašius šią pastabą, per 11 mėnesių popieriaus sąnaudos biure sumažėjo 18 procentų.

6 ĮMONES PATIKRINS IŠBANDYMAS SUNKMEČIU

Į klausimus atsako Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo vertinimo komisijos nariai

1. Kokia, Jūsų nuomone, dabar yra įmonių socialinės atsakomybės būklė Lietuvoje?
2. Kas labiausiai įsiminė dirbant vertinimo komisijoje, kas pradžiugino, nustebino, o, galbūt, nuvylė? Ar tai, jog kai kurios įmonės buvo apdovanotos su išlygomis, rodo savotišką ĮSA nuosmukį?
3. Užsienio patirtis liudija, jog rimtos socialinės atsakomybės iniciatyvos gimė tose įmonėse, kurios šiose srityse turėjo problemų. Ar matote bei numatote tokių tendencijų ir Lietuvoje?
4. Kokius naujus iššūkius ir uždavinius ĮSA srityse įmonėms atneša sunkmetis?

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės sekretorius **Rimantas Kairėlis**, vertinimo komisijos pirmininkas

1. Manau, kad teorinių žinių, supratimo apie ĮSA Lietuvoje yra daugiau, nei praktikos. Nemažai verslininkų suvokia, jog Europos rinkoje jie galės sėkmingai konkuruoti tik būdami socialiai atsakingi. Tenka apgailestauti, tačiau paraiškų antrąkart vykusio apdovanojimo organizatoriai nesulaukė daugiau. Greičiausiai atsakingo verslo idėjos buvo įgyvendintos užsienio kapitalo įmonėse, o mažoms ir vidutinėms Lietuvos įmonėms dar stinga iniciatyvos. Tai rodo, jog socialiai atsakingas verslas Lietuvoje yra pradžios stadijoje, nors galima pastebėti nemažai gražių tendencijų.
2. Įsiminė daug gerų pavyzdžių, kaip galima organizuoti atsakingą verslą ir išlikti konkurencingiems net ekonominio nuosmūčio sąlygomis. Džiugina tai, jog įmonių vadovai, personalo tarnybos suvokia, jog verslas yra skirtas ne tik pelnui gauti. Verslas turi padėti spręsti kolektyvo bei atskirų jo narių, partnerių, visos visuomenės problemas. Tai, jog kai kurios įmonės apdovanotos su išlygomis, rodo, jog verslas dar turi rezervų dirbti geriau.
3. Taip, problemos gimdo sprendimus, tarp jų – ir socialiai atsakingus. Komisija įvertino vienos įmonės pastangas spręsti prieš dvejus metus kilusį konfliktą su savo darbuotojais. Kita įmonė, kuri patyrusi didelių aplinkosauginių pasekmių turėjusią avariją, įdiegė naujas technologijas, kurios yra pažangesnės, nei reikalauja aplinkosauginės normos. Tokių pavyzdžių yra ir daugiau.
4. Sunkmetis gali patikrinti, kaip įmonės pasirengusios vykdyti išties socialiai atsakingą verslą. Galbūt rasis iniciatyvų, kurios kainuos mažiau, tačiau nemanau, kad sunkūs laikai pakeis darbdavio požiūrį į savo darbuotojus, partnerius, klientus bei bendruomenę. Tarp kitko, komisija įvertino vienos įmonės socialiai atsakingą politiką vykdant fabriko uždarymo procedūras. Taigi, socialiai atsakingais galima būti ir sudėtingu metu.

Jungtinių Tautų vystymo programos Lietuvoje vadovė **Lyra Jakulevičienė**

1. Įmonių socialinė atsakomybė Lietuvoje vis dar skinasi sau kelią tarp labai siauro supratimo – kad daryti gera yra gerai (filantropija) ir socialinių investicijų, kurios glaudžiai susietos su verslo strategija ir nauda ne tik visuomenei, bet ir pačiam verslui. Tačiau galima pastebėti, kad kai kurie atsakingo verslo aspektai, pavyzdžiui, aplinkosauga, jau gana plačiai paplitę. Nemažai įmonių pradeda aiškiai suvokti jų poveikį aplinkai, todėl taupo resursus, skatina darbuotojus naudotis „žaliuoju“ transportu, imasi „žaliųjų“ pirkimų. Kartu reikia pastebėti, kad socialiniams klausimams dėmesio skiriama dar nedaug. Kalbant apie skaidrumą verslo santykiuose: tai, turbūt, mažiausiai pačių įmonių viešai plėtojama tema, nors ir yra labai aktuali. Tačiau atsiranda įmonių, kurios kelia klausimą apie korupciją privačiame sektoriuje, domisi žiniasklaidos skaidrumu, viešai deklaruoja neprisidedančios prie neskaidrios verslo praktikos. Tačiau apskritai šioje srityje ĮSA dar menkai išplėtoti.
2. Labiausiai džiugino tai, kad vertinimo komisijos darbas nebuvo formalus, beveik dvidešimt valstybės institucijų, visuomeninių organizacijų, vartotojų teisių, verslo asociacijų, žiniasklaidos ir kitų atstovų išsamiai bei atsakingai nagrinėjo įmonių pateiktą informaciją. Pirmą kartą į posėdžius buvo kviečiamos pasisakyti ir pačios įmonės, renkama ir vertinama informacija iš profesinių sąjungų, darbo santykius prižiūrinčių tarnybų, aplinkosaugos, vartotojų organizacijų. Maloniai stebino tai, kad paraiškas pateikė ir įmonės, apie kurių ĮSA praktiką nebuvo anksčiau girdėję. Tai rodo, kad atsakingų įmonių yra daug daugiau, nei tik priklausančių Nacionaliniam atsakingo verslo tinklui. Maloniai stebino ir įmonių pasiryžimas dalyvauti diskusijose, taigi, ĮSA įgyvendinimą aptarėme ir su įmonių generaliniais vadovais ir su specialistais, kurie tiesiogiai už tai atsakingi. Nusivylimo tikrai nebuvo, nors visuomet norisi tobulinti ir patį procesą, ir sulaukti daugiau pretendentų. Papildomi prieraišai prie kai kurių apdovanojimų jokia būdu nereiškia ĮSA nuosmūgio. Šių pastabų tikslas - atkreipti apdovanotos įmonės dėmesį į tai, kad iš jos laukiama dar daugiau. Atsižvelgiant į tokių įmonių dydį bei svarbą, jų galimybes daryti įtaką naujos ekonomikos kūrimui yra didesnės už

kitų. Natūralu, kad tai kelia ir didesnių lūkesčių, kad jų veikla bus pavyzdys.

3. Rimtos socialinės atsakomybės iniciatyvos versle gimsta dėl įvairiausių priežasčių. Kai kurios įmonės ĮSA dėka atranda naujas rinkos galimybes, pritraukia investuotojų, didina patrauklumą ir konkurencingumą. Yra įmonių, kurios pradeda diegti ĮSA tuomet, kai susiduria su problemomis ir suvokia, jog socialinių ir aplinkosauginių klausimų ignoravimas žlugdo verslą, griauna reputaciją. Lietuvos įmonių, diegiančių ĮSA, motyvai taip pat labai skirtingi. Tarp jų yra ir tokių, kurios ankstesniais metais buvo susidūrusios su rimtomis aplinkosaugos problemomis. Tačiau daugiausia yra įmonių, kurios vadovaujasi šiuolaikinių verslo lyderių principais: siekia ilgalaikio verslo, saugo savo reputaciją, nori būti patrauklios.
4. Vienareikšmiškai įvertinti ĮSA svarbos ir galimybių sunkmečiu negalėčiau. Viena vertus, tai, kad neatsakingas elgesys finansų sektoriuje yra vienas iš pasaulinę finansų krizę sukėlusiu veiksmu, ne tik verslą, bet ir valstybes skatina galvoti apie „naujos ekonomikos“ modelį. Panašu, kad per krizę kai kurios ĮSA veiklos, pavyzdžiui, darbuotojų savanorystė ar ko nors rėmimas laikinai sumažės ar visai nunyks. Kita vertus, sunkmetis rodo, kad ĮSA nebėra prabanga, o neišvengiamas būtinumas. Vis mažiau kyla klausimų, kodėl reikia taupyti išteklius, kodėl svarbus darbuotojų lojalumas ir solidarumas, kai tenka susimąžinti atlyginimus, kodėl svarbus pasitikėjimas įmone visuomenėje. Daugelis ekspertų pabrėžia, kad įmonės, kurios tai supras, greičiau išbris iš krizės atsinaujinusios.

Dienraščio „Verslo žinios“ vyriausiasis redaktorius **Rolandas Barysas**

1. Manau, kad įmonių socialinės atsakomybės būklė Lietuvoje yra greičiau patenkinama, nei gera. Iš pirmo žvilgsnio, perskaičius bendrovių ataskaitas, atrodo, kad kažkas yra daroma. Ypač išsiskiria užsienio kapitalo turinčios įmonės, kurių socialinės atsakomybės taisyklės dažniausiai mechaniškai perkeliamos iš pagrindinių bendrovių veiklos taisyklių. Tačiau pasigilinus aiškėja, kad ir vienu, ir kitų veikla neina „iš širdies“, greičiau - „todėl, kad reikia“. Dažnai tik popieriuje ĮSA atrodo įspūdingai – už teisingų žodžių neretai jauti abejingumą, šabloną, darbą „iš reikalo“. Tačiau esu tikras, kad ir mažas žingsnis link socialinės atsakomybės reiškia didelį šuolį lietuviškų bendrovių kolektyvų sąmonėje. O tai – kelias į aukštesnę korporatyvinę kultūros lygį.
2. Dirbant komisijoje labiausiai džiugino tai, kad yra bendrovių, kurios siekia pripažinimo socialiai atsakingo verslo srityse. Nuvylė tai, kad jau keletą metų dėl šio apdovanojimo varžosi tie patys keli dalyviai. Tai, jog kai kurios įmonės buvo apdovanotos su išlygomis, rodo, kad visuomenė tampa reiklesnė toms bendrovėms, kurios socialinės atsakomybės srityse galėtų nuveikti daugiau, o ne tik tiek, kiek reikia. Kitais žodžiais, tai yra raginimas bendrovėms ĮSA paversti neatsiejama savo veiklos dalimi, o ne proginu reiškiniu.
3. Tokių paralelių galime įžvelgti, pavyzdžiui, konkurse dalyvavusios bendrovės „Maxima LT“ veikloje. Jau, veržli bendrovė kai kuriais savo kontroversiškais sprendimais balansuoja ant konflikto su visuomene ar įstatymais ribos. Tokiais atvejais sakoma – poelgiai teisėti, bet neteisingi. Tokių pavyzdžių galima rasti ir daugiau. Tačiau nedirščiau teigti, kad tai yra masinis reiškinys. Tiesiog yra bendrovių, kurios socialinę atsakomybę atrado per savo klaidas, kitos – nenorėdamos jų padaryti.
4. Sunkmetis verčia bendroves, jeigu jos nori išgyventi, drastiškai mažinti išlaidas. Šioje nelengvoje vadovams ir savininkams situacijoje - labai didelė pagunda taupyti ir gerų darbų sąskaita. Sunkmečiu kils daugiau nestandartinių situacijų, kuriose reiks spręsti: arba - korporatyviniai principai ĮSA srityje, arba - nuostolių dydis. Ypač tokia dilema bus skausminga santykiuose su darbuotojais. Kaip bendrovės išlaikys šį nelengvą egzaminą, paaiškės per kitą apdovanojimą.

Žmogaus teisių stebėjimo instituto direktorius **Henrikas Mickevičius**

1. Man susidaro įspūdis, jog socialiai atsakingas verslas Lietuvoje dar tik prasideda. Įmonės neretai socialiai atsakingą veiklą vertina kaip priemonę, padedančią populiarinti jų gaminius ar paslaugas. Dar nėra daug įmonių, kurios supranta, jog ilgalaikė ĮSA veikla atneš realios naudos. Kita vertus, į apdovanojimus pretenduojančios įmonės yra gerai pasirengusios, turi ĮSA strategijas bei konkrečius planus. Manau, jog skleidžiant ĮSA idėjas, svarbus vaidmuo tenka žiniasklaidai: žurnalistai turėtų viešai skelbti, ar įmonių atskaitos atitinka realybę. Tačiau neabejoju, jog ĮSA judėjimas Lietuvoje plėsis.
2. Sutikau būti komisijos nariu todėl, jog net šeši iš dešimties Pasaulinio susitarimo už atsakingą verslą (angl. Global Compact) principų yra skirti žmogaus teisėms. Darbas komisijoje šiek tiek nuvylė, nes atskleidė, jog versle supratimo apie žmogaus teises nėra daug. Neradau parašų, kuriose būtų nurodytas siekis gerinti žmogaus teisių situaciją apskritai Lietuvoje ar konkrečioje bendruomenėje. Nekaltinu įmonių, nes sąmoningumo lygis žmogaus teisių srityje Lietuvoje yra apskritai žemas, o problemų nemato bei nesuvokia net valdžia. Gaila, jog didelė dalis darbdavių nesupranta, jog jie gali suvaidinti svarbų vaidmenį, gerindami žmogaus teisių padėtį Lietuvoje. Kol kas jiems šios problemos atrodo pernelyg abstrakčios bei tolimos. Tačiau yra ir gerų pavyzdžių, tarkim, ilgalaikės iniciatyvos gerinant vaikų padėtį. Konkrečios greitos naudos įmonės iš to negauna, tačiau jos supranta, kad terpė, kurioje jos veikia, yra labai svarbi.
3. Tokių tendencijų, dirbdamas vertinimo komisijoje, nepastebėjau.
4. Neabejoju, kad dėl sunkmečio taupydamos, „karpydamos“ etatus, įmonės išgalės skirti mažiau lėšų veiklai, susijusiai su socialine atsakomybe. Tikiu, kad savotiškas atsitraukimas šiame judėjime bus laikinas dalykas.

Lietuvos maistininkų profesinės sąjungos pirmininkė **Gražina Gruzdienė**

1. Įmonių socialinė atsakomybė Lietuvoje dar tik pradeda plėtotis. Vadovams dar labai stinga supratimo apie tokią verslo kultūrą. Manau, kad didžiausios socialinės atsakomybės skleidėjos yra į mūsų šalį ateinančios užsienio kapitalo įmonės, o Lietuvos darbdavių organizacijos - per menkai susipažinusios su įmonių socialinės atsakomybės filosofija bei principais. Lietuvos verslo organizacijų veikla daugiausia nukreipta į lobizmą Seime ir Vyriausybėje, kuo greitesnį pelno siekimą.
2. Džiugu, kad į apdovanojimą pretenduoja daugiau smulkiųjų įmonių. Pristatymuose smagu matyti jaunas vadovų komandas, šiuolaikinį požiūrį į verslą, gilesnį atsakomybės suvokimą. Reikia nepamiršti, kad įmonės vertinome labai sudėtingu laikotarpiu, per ūkio nuosmūkį, todėl kai kurios išlygos buvo neišvengiamos.
3. Sunku būtų tai įvertinti, reikėtų specialaus tyrimo. Kol kas tokių tendencijų, kad ir kaip būtų gaila, bent jau pramonėje, neįžvelgiu. Manau, kad ĮSA iniciatyvas labiau lemia darbdavių ar savininkų kultūra, nei bendras įmonės kolektyvo sprendimas veikti tokių būdu.
4. Manau, kad sunkmečiu ĮSA galėtų būti įrankiu, padedančiu spręsti kylančias problemas. Tačiau reikia, jog sprendimų paieškai būtų pasitelktas daugumos darbuotojų kūrybinis potencialas, sukurta bendradarbiavimo kultūra, o darbuotojai būtų atvirai ir išsamiai informuojami apie ekonominę būklę, įmonėje priimamus sprendimus.

Lietuvos ekonominės plėtros agentūros generalinis direktorius **Mantas Nocius**

1. Įmonių socialinės atsakomybės būklė Lietuvoje šiuo metu yra nebloga, nors dar atsiliegame nuo Vakarų Europos, ypač – Šiaurės šalių. Tačiau tikėtis labai spartaus progreso būtų nelogiška: suvokimas, jog versle socialinė atsakomybė yra būtina, ateina laipsniškai.
2. Dirbant vertinimo komisijoje pradžiugino kai kurių smulkių ir vidutinių įmonių labai teigiamas požiūris į JSA ir didžiulis entuziazmas. Manychiau, jog tai, kad kai kurios įmonės buvo apdovanotos su išlygomis, nerodo įmonių socialinės atsakomybės nuosmūgio Lietuvoje. Yra atvirkščiai – laikui bėgant, situacija gerėja.
3. Atsigręžti į socialinę atsakomybę verslą nebūtinai skatina kokios nors problemos: yra įmonių, kurios visada buvo socialiai atsakingos.
4. Ekonominių sunkumų metas reiškia, kad įmonės mažiau lėšų galės skirti socialinėms iniciatyvoms. Kita vertus, bus galima pamatyti, kurios įmonės iš tiesų rimtai žiūri į socialinę atsakomybę.

Nuorodos, kuriose galima rasti informacijos apie ĮSA

■ LIETUVIŠKAI

www.globalcompact.lt

www.socmin.lt

www.undp.lt

www.atsakingasverslas.lt

www.investorsforum.lt

www.lpk.lt

www.baltojibanga.lt

■ KITOMIS KALBOMIS

www.unglobalcompact.org

www.acceleratingcsr.eu

www.csreurope.org

www.bsr.org

www.fairtrade.net

www.worldcrs.com

www.globalreporting.org

<http://ec.europa.eu>

www.ethicalcorp.com

Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo metodika Lietuvoje buvo parengta atsižvelgus į 80 Europoje ir už jos ribų veikiančių valstybinių ir privačių apdovanojimų patirtį. Ši metodika gali būti naudinga ne tik apdovanojimo procese dalyvavujančioms įmonėms, tačiau visoms įmonėms, kurios diegia ĮSA principus savo veikloje. Metodiką (klausimyną) galima rasti prie Pasaulinio susitarimo už atsakingą verslą prisijungusių Lietuvos įmonių tinklo svetainėje www.globalcompact.lt bei Jungtinių Tautų vystymo programos Lietuvoje svetainėje www.undp.lt.

Leidinyas parengtas įgyvendinant projektą „Įmonių socialinės atsakomybės skatinimas Lietuvoje“, kurį įgyvendina Jungtinių Tautų vystymo programa Lietuvoje. Projektas finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis, pagal 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 1 prioritetą „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“.

